

Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15910>

Özet

Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i (ABDÖ), ebeveynlerin çocuklar?na yönelik sergiledikleri olumlu ve olumsuz davran??lar? ölçmek amacıyla geli?tirme yöntemiyle olu?turulmu? psikometrik bir araçtır. 2021 y?l?nda Do?an ve Yalç?n tarafından Türk kültürüne uygun olarak geli?tirilen bu ölçek, ebeveynlik davran??lar?nın yap?sal geçerlili?ini ve güvenilirli?ini belirlemek için kapsamlı istatistiksel analizlere tabi tutulmu?tur. Ölçek, ebeveynlerin çocuk yeti?tirme stillerini ve uygulamalarını de?erlendirmede ara?tırmacılara ve klinisyenlere yardımcı olmay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Ana babal?k, ebeveynlik, psikometri, ölçek geli?tirme, geçerlik, güvenilirlik, ebeveyn davran??lar?.

Yazarlar

Betül Gökçen DO?AN, ?brahim YALÇIN

Amaç

Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i'nin temel amacı, ebeveynlerin çocuklar?na karşı sergiledi?i davran??lar? sistematik olarak, pozitif ve negatif boyutlarda ölçebilecek, yüksek geçerlik ve güvenilirlik özelliklerine sahip bir ölçme aracı olu?turmaktır. Bu geli?tirme çalışması, ebeveynlik literatürüne katkı sağlamayı ve Türk popülasyonunda ebeveyn-çocuk ilişkilerini de?erlendirmede standart bir araç sunmayı amaçlamaktadır.

Ölçek, özellikle ebeveynlerin çocuklar?na karşı gösterdikleri destekleyici, kabul edici tutumlar ile cezalandırıcı, reddedici ve ihmalkar tutumları birbirinden ayırarak, spesifik ana babal?k davran??lar? üzerindeki etkileri ara?tırmayı mümkün kılmaktadır.

Yapı

Ölçek, ana babal?k davran??lar? yapısını ölçmektedir. Yapılan güvenilirlik analizleri, ölçeğin iki temel boyutta yapılandırıldığını göstermektedir: **Olumlu Ana Babal?k Davran??** ve **Olumsuz Ana Babal?k Davran??**. Olumlu davran??lar genellikle sevgi, destek ve kabulü içerirken; olumsuz davran??lar ise kızgınlık, utanç duyma, bağırma ve küsme gibi cezalandırıcı veya reddedici tutumları kapsamaktadır. Bu ikili yapı, ebeveynlik stillerinin karmaşıklığını yansıtmaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini kan?tlamak amac?yla kapsaml? geçerlik çal??malar? yürütülmü?tür. Bu çal??malar ?unlar? içermektedir:

Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA): Ölçe?in temel faktör yap?s?n? belirlemek ve maddelerin hangi boyutlara yüklendi?ini ke?fetmek için kullan?lm??t?r.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA): AFA ile belirlenen iki faktörlü yap?n?n (Olumlu ve Olumsuz Ana Babal?k) örneklem verileriyle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmek için uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, teorik yap?n?n verilerle iyi bir uyum sergiledi?ini göstermi?tir.

Ölçüt Geçerli?i: Ölçe?in, ölçtü?ü yap?yla ili?kili oldu?u bilinen di?er de?i?kenlerle olan korelasyonunu incelemek amac?yla ölçüt geçerli?i çal??malar? da gerçekle?tirilmi?tir.

Güvenirlik

Ana Babal?k Davran??lar? Ölçe?i'nin tutarlılı??n? ve kararlılı??n? de?erlendirmek için iki temel güvenilirlik yöntemi kullan?lm??t?r:

Cronbach Alfa ?ç Tutarlık Katsay?s?: Ölçe?in iç tutarlılı??, maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesini göstermi?tir.

Olumlu Ana Babal?k Boyutu için: .83

Olumsuz Ana Babal?k Boyutu için: .74

Bu katsay?lar, her iki boyutun da kabul edilebilir düzeyde iyi bir iç tutarlılı?a sahip oldu?unu göstermektedir.

Test-Tekrar Test Yöntemi: Ölçe?in zaman içindeki kararlılı??n? de?erlendirmek için uygulanm??t?r.

Olumlu Ana Babal?k Davran??? için: 0.74

Olumsuz Ana Babal?k Davran??? için: 0.70

Bu sonuçlar, ölçek puanlar?n?n belirli bir zaman aral??nda kararlı oldu?unu ve güvenilirli?ini korudu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü sa?lamak amac?yla hem Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA, ölçe?in maddelerinin iki temel faktör (Olumlu ve Olumsuz Ana Babal?k) alt?nda topland??n? ortaya

koymu?tur.

DFA ise bu iki faktörlü yap?n?n model uyum indekslerini inceleyerek teorik modelin ampirik verilerle uyumunu do?rulam??t?r. Bu ikili faktör analizi yakla??m?, ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n teorik olarak tutarlı ve istatistiksel olarak sa?lam oldu?unu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi (1=Hiçbir zaman - 5=Her zaman)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler/Bak?m Verenler

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Çocuklar?na kar?? davran??lar?n? de?erlendiren ebeveynler)

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki ebeveyn örneklemini üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemler kullanılarak geli?tirilmis ve geçerlik-güvenirlik analizleri yapılm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik, psikometrik geçerlik, test-tekrar test, faktör yap?s?, Likert ölçe?i, Betül Gökçen Do?an.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Betül Gökçen DO?AN

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: betulgokcen.dogan@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Çal??manın yap?ld??? kurum veya yazar?n belirtilen e-posta adresi üzerinden ileti?im sa?lanabilir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2021

Şzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım ve izin detayları için sorumlu yazar Betül Gökçen DOĞAN ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çalışmalar için genellikle kaynak gösterilerek kullanım mümkündür.

Makalenin tam metnine DergiPark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ana-babalik-davranislari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Doğan, B. G. ve Yalçın, ?. (2021). Ana Babalık Davranışları Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Şnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 1942-1963. DOI: 10.17679/inuefd.916049

Ana Babalık Davranışları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Bakışlarla birlikteyken çocuğumun davranışlarından utanmıştımda ona kızarm (ona bakmam, çimdik atmak gibi).

Çocuğum istemediğim bir şey yapınca ona küserim (onunla konuşmam, ona bakmam gibi).